

Styr på Treårskrigen?

Et blik på folkeskolens afgangsprøver 2012

Af Birgitte Therkildsen, Dansklærerforeningens Hus

Prøverne er overstået. 9. og 10. klasse har gennem de seneste uger været gennem skriftlige og mundtlige udfordringer. De har selv forventninger til deres præstationer - nogle større end andre, og det samme har lærere og forældre.

Bodil Christensen gav i sit debatindlæg i Politiken d. 10. juni udtryk for sine egne erfaringer med elevernes besvarelser, og skrev blandt andet at der mangler en historisk bevidsthed og en sproglig sikkerhed og selvkritik hos eleverne.

Billedet af folkeskolers formåen kan hurtigt blive negativt og generelt, og virkeligheden er at det noget mere nuanceret. Mange elever skriver godt, indholdsrigt og langt. Sammenlignet med besvarelser for 10 - 15 år siden, så er genrebevidstheden og tekstoverblikket væsentligt bedre. Mette Teglers, dansklærer, beskikket censor og medlem af Dansklærerforeningens bestyrelse siger: "I mine bunker har der ligget forbløffende mange velskrevne tekster, og det er tydeligt at der er kommet fokus på genreskrivningen, og at dansklærerne (de fleste af dem i hvert tilfælde) er ved at få fod på undervisningen i det skriftsproglige."

Viden og viden

En af opgaverne i dette års sæt til 9. klasse havde titlen "Trekantsdrama", og den tog udgangspunkt i Jørgen Sonnes maleri *En Brudfærd* fra 1856. Eleverne skulle skrive to breve; et fra den hjemvendte soldat og et fra bruden. De fik en kort forklaring til situationen på billedet. Og her kommer viden om Treårskrigen

så i spil. Hvad er niveauet for hvad de skal vide? Forventes det at eleverne har en mængde fakta om netop denne krig som baggrundsviden for en prøve i dansk, eller er det o.k. at de forsøger at ramme en sprog tone og at skrive ud fra iagttagelser i billedet og medfølgende oplysninger. Mange elever gjorde sig umage for at skrive i et sprog der passede til tiden og situationen, og de fik nogenlunde troværdige og tidsmæssigt korrekte aktiviteter og tanker ind i deres breve. En del ramte ved siden af ... Var på cafe, skrev mails og valgte flyvemaskinen som transportmiddel ... Men det var ikke generelt. Først og fremmest må det betragtes som positivt at eleverne vælger det gamle maleri og den opgave det indebar som udgangspunkt for deres skrivning.

Jørgen Sonne: *En Brudfærd* 1856, Kunstmuseet Aros

En af de andre opgaver handlede om reality-programmer. Her var mange elever på hjemmebane – de ved noget om indholdet og persongalleriet, og mange lærere og censorer er garanteret blevet beriget med en viden om detaljer i *Paradise Hotel*, *Familien på Bryggen* og *De unge mødre* som de ikke havde i forvejen. En del af besvarelsenerne af denne opgave blev mere en præsentation og en kommentar – end et essay som var kravet. Det skyldes måske oplægget – eller det skyldes at eleverne er så meget hjemme i denne "realityverden" at det er svært at hæve sig over den og reflektere.

Job på tanken?

B-opgaven i 10. klasse lød på at skrive en jobansøgning til en tankstation. I stillingsopslaget kunne eleverne hente mange oplysninger og sproglige vendinger, så øvelsen var først og fremmest at udvælge og koble disse med beskrivelsen af dem selv.

Alle fik skrevet en eller anden form for ansøgning (lige bortset fra de få der i stedet skrev stillingsopslaget af ...), og det er en klar opfattelse at denne genre kendte de. Eleverne har også selv givet udtryk for at det var en meget relevant opgave. En genre som alle kommer til at anvende mange gange i deres liv. Godt med et fokus på noget aktuelt og relevant.

Husk korrektoren

Eleverne vil gerne skrive, og de kan også gøre det *forståeligt*. Når det kommer til vurderingskriterierne *klart, sikkert og varieret*, så kniber det for nogle. Og når vi tjekker målet "*at læse korrektur på egne og andres tekster*", så er der også et stykke vej til toppen. Der gives en del 12-taller, for der er bestemt gode og sikre skrivere, men der er desværre for mange hvor manglende sprogligt eftertjek forhindrer topkaraktererne. Og det er ærgerligt.

Mette Teglers vurderer dog ikke at det er så katastrofalt. "For et par år siden fandt jeg nede i skolens bogkælder opgavesættet fra den gang jeg selv gik til prøve, og her blev det tydeligt hvor meget der er sket. 15 år med danske skoleelever har vist mig at der bestemt er

håb for alle. Og med de nye medier kan man jo være venner med sine gamle elever på Facebook og se at de alle sammen klarer sig ganske glimrende og lander på benene. Måske bliver de endda journalister uden at være helt sikre på det sproglige område ...", siger hun.

Slip eleverne fri - men stil krav!

I PEU-2011 som lige nåede at dukke op inden dette års prøvetermin begyndte, kunne vi læse at prøveform B nu har overhalet A-formen med et ganske pænt forspring. Det er positivt på den måde at det sætter både faget og eleverne ind i en faglig proces hvor nøgleordene er *søgning, indsigt, overblik og fordybelse*.

Også dette griber forskelligt an af såvel lærere som elever. Nogle steder møder man fortsat lærere der ikke tør slippe eleverne fri i søgeprocessen, og det giver fx prøveoplæg fra 5-7 år gamle aviser. Hmm ... Hvor svært kan det være at sende elever ud for at købe dagens aviser – eller alternativt søge på InfoMedia? Der optræder også oplæg hvor man som censor må spørge læreren: hvorfor har du godkendt det? En censor oplevede fx Hosekræmmeren som prøveoplæg. "Jamen han ville så gerne" er svaret. Og det er bestemt positivt at eleven så gerne vil, men alligevel skal læreren stå ved sin godkendelsespligt, være den faglige garant og ekspert og sige nej, det er alt for langt! Vi må søge efter et andet.

Når dette er sagt, så vokser bevidstheden og sikkerheden i at gennemføre prøveform B og mundtlig prøve i 10. klasse. Der arbejdes og samarbejdes, og der er langt flest af de gode danskfaglige oplevelser.

Som en censor har karakteriseret årets oplevelser med prøverne: "Dygtige, engagerede dansklærere. Omhyggelige og interesserede i at blive bedre!"